

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÁ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

Aquest número 10 céntims de pesseta per tot Espanya

Fora d' Espanya fixarán lo preu los CORRESPONSALS

ADMINISTRACIÓ y REDACCIÓ: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitj, 20, botiga. BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ: Fora de BARCELONA cada trimestre ESPANYA pessetas 1'50 Cuba y Puerto-Rico, 2.—Estranger, 2'50.

LA TRAGEDIA DEL MARROCH

—¡Muley-Hassán se 'ns ha mort!
¡Bon nap n' havém arrenecat!

¡Lo qu' es la indemnisció
ja podém dir que ha volat!

CRÓNICA

LA QÜESTIÓ

DELS TAPS

A mort l'emperador del Marroch. Muley Hassán No ha pogut sobreviure a la pena que va produirli la defunció de la seva dida, ocorreguda alguns mesos enrrera. La dida que quan era criatura l'havia amamentat, encare ara li preparava 'ls àpats, cosa molt important en aquella terra, ahont tot sovint se fa us de las mixturas venenosas. Al Sultán més pintat li donan la bola, com si 'l Sultán, en lloch de un home signés un gos perdiguer dels que van per la via pública sense bossal.

Muley Hassán ha mort tot de un plegat y sense assistència facultativa, uns diuhen que a causa de unas morenas malignas que patia feya temps, altres que a conseqüència de una afecció al fetje: hi ha qui 's figura que lo que l'ha enviat al altre barri es l'anyoransa de la dida: no falta, per fi, qui sospita que han corregut los polvos de matar sultáns... Siga lo que 's vulga, 'l fet es que se 'n ha anat al altre barri, tot justament quan se preparava a recorre una part del seu imperi, per fer esquitjar grossas cantitats als seus súbdits, ab l'excusa de pagar la indemnissació que 'ns ha quedat a deure, y además també per fer efectiva la maledicció que va llansar sobre las rebeldes kábilas del Riff.

De manera que 'l successor de Mahoma ha mort ab la cimitarra als dits, quan se disposava a afeytar a la gran majoria dels seus súbdits y a pelarne alguns.

May en millor ocasió per ells y en pitjors circumstancies per nosaltres podria ocórrer una semblant desgracia.

O sino mirin lo qu' está succehint.

Apenas Muley Hassán se 'n ha anat deixant més de un miler de viudas inconsolables, lo príncep Borni, que 's lo noy gran, tracta segons diuhen, de moure bronquina al seu germá, de la part de pare, Abdul-Azzis, minyó de 19 anys apenas, fill de una odalisca cir-

Los taps son lo seu apoyo,
los taps l'están aguantant:

si no fos aixó del suros,
no estaria pas surant.

cassiana, que ha sigut nombrat heréu de la corona.

Y com si no n' hi hagués prou ab tot aixó, hi ha tres germans y oncles y nebots y cusins carnals y valencians, que cada hū 's palpa las calsas bombatxas y 's tira 'l turbant al clatell, dihent:

—Per Mahoma, que per fer de Sultán, tu també servirías com qualsevol altre fill de Alá.

Y sobre la qüestió de qui al últim s'haurá de menjar la poma, es fácil que s' armi un bullit de cent mil dotzenas de dimonis, y lo de dalt se 'n vaja abaix y vice-versa ó versa-vice com deya aquell.

Naturalment que nosaltres ab tot aixó no hi perdriam gran cosa, ans bé, podriam divertirnos una mica si 'ns limitavam a mirar los toros desde la barrera; pero nosaltres no som sols.

A la fator del cadáver del Sultán, tot desseguida 'ls corbs s' han posat en moviment.

Lo corb més gros y més famélich que té 'l seu niu a las islas británicas, pretén aferrussarse sobre las carns del difunt, y exercirá ja que no la forsa, porque ja sab que podria rebre, la seva habitual astucia per lograrho.

Fransa, Italia, Alemania son altres corbs, que si no menjan, tampoch volen que 'ls altres s' atipin.

Y l' un per l' altre 'l cadáver queda insepult y 's va corrompent. ¡Ay del primer que pegui picotada!

Espanya es, a todas llums, la nació d' Europa que té a l' Africa major suma de interessos y un conjunt de drets més clars y definits.

Avuy tenim pendent de cobro l' indemnissació convinguda fa poch mesos ab lo Sultán difunt, y la rectificació dels límits de Melilla. Segons com vajan las cosas es molt fácil que 'ns quedem sense un quarto y sense la satisfacció de veure que tingan cabal compliment los pactes concertats ab l' héroe de Sagunto.

En aquest cas ¿qué hem de fer? ¿Aguantarnos? ¿Valent grapat d' honra haurém guanyat! ¿Exigir ab las armas a la ma 'l compliment dels compromisos contrets? Llaboras ¿qué dirán los corbs de la diplomacia?

La ocasió de imposarnos al Marroch y de fernos respectar d' Europa, varem

CARTA AL NEBOT

Vallperdut 10 de Juny 1894

HESTIMAT nebot: Me demanas en la teva que 't digni si la festa major d' enguany estaré a la altura de las celebradas en anys anteriors, y que tan justa fama han donat a Vallperdut de població alegre y divertida, y als seus habitants de franchs y obsequiosos ab los forasters.

En veritat he de dirte, que no crech que ningú 's recordi de que tenim la festa major a sobre, porque aquest any, no está la Magdalena para tofetanes, com diuhen a la terra de 'n Gama, y, com dihem a casa nostra, no estém per músicas.

¡Quina anyada estém passant, Joanet! ¡Quina anyada!! Pera que pugues fer-te cabal del estat desastrós de nostra comarca, y de la terrible crisis económica que atravesa la mateixa, vaig a ressenyarte a la lleugera las tragedias que passém a casa y l' estat en que 's troba l' hisenda,—que demá seré teva, si 'l fisich no se 'n incorpora primer, com es molt probable—y aixó 't serviré com botó de mostra per l' exacte coneixement del malestar general que sent lo país, ja que, al igual que a casa, se troban, si fá no fá, lo mateix lo gran hisendat y 'l petit propietari.

Hem acabat la sega del grá, que hauria sigut bona si las últimas pluhas no 'ns l' haguessen mitj podrida. Pero fins cullint molt ¿qué val avuy el blat? Total: cero.

Aném caminant cap a la cullita del ví; la verdadera riqueza del país la que tothom espera ab ansia. Aquest any, la veritat dona goig veure las vinyas y es de creure que si no vé 'l mildew ó qualsevol altra porqueria ó avants de la verema, no esclata una de aquellas terribles tempestats de pedra seca, qu' en un moment deixan un terme aclaparant, cullirém una mar de ví que..., pero que: ¿y després? Al celler de la casa tinch encare mesde 300 cargas de ví de la cullita del any passat y que ningú 'm pregunta perquè 'l tinch. Y com jo 's hi troban molts; havent mal venut part de la cullita al objecte de fer diners pera la compra de sofre per combatre l' oidium, de sulfat de coure y máquinas de sulfatar per combatre 'l mildew, de cebs americans en tota la seva varietat de noms enrevessats com Riparias, Jacques, Rupestris, Sulonis y 'ls dimonis que se 'ls emportin a tots, per combatre la filoxera, que vá extenentse per nostre terreno, ab aterradora marxa, lo mateix que taca d' oli sobre un paper, y finalment, pera mantenir y aplacar la

gana de aquest insaciable ventrell de goma elástica que treginan los governs de nostra desgraciada nació, plaga y malura a la vegada, mes grans y mes terribles que todas las plagas y maluras juntas que assolan nostres camps y nostras vinyas, y que en un sens fi de contribucions, ab variats noms, com variats han sigut los colors de las casacas dels polítics que las imposan, ens expremen, ens xuclan, ens aixugan y se 'ns emportan fins l' última engruna de nostras esmunyidas y escorrengudas butxacas.

En lo que toca a contribucions, ne tenim per tots los gustos, y especialment una, que, sino fos com todas que fan plorar, faria riure. Com ja t' hi dit, tenim en nostre terme la filoxera; donchs ara be: lo natural sembla que, si 'l govern fos com deuria ser, a las terras filoxeradas se las eximis del pago de contribucions, ja que res produheixen, ¿no 't sembla? Donchs lo nostre paternal govern ha dit:—¿Nos permeteu lo luxo de mantenir filoxera? pues contribució al canto.—Y n' ha inventat una de nova que se 'n diu de filoxera, ab l' excusa de combatrela; pero aixó de combaterla no ho creguis, son malas volensas y veus volatils que fan corre 'ls enemichs del govern pera desacreditarlo.

¿Qué te 'n sembla de la tal contribució? Aixó es ni mes ni menos que si un metje volgués tapar los clots que deixa la verola ab bossinets de carn, arrancada de las parts sanas del pacient. Al metje que aixó fes, lo tractarian de boig, y com a tal lo tancarían a Sant Boy.

Donchs al govern li paguem la contribució... si tenim diners, ó sino 'ns embarga una finca, que si fos la filoxerada, del mal lo menos; pero acostuma a esser un' altra que generalment es de las millors.

Y com sino 'n tinguessim prou ab tot aquest luxo de contribucions, ens van sortir últimament ab lo piramidal y desguinarrat projecte de volguernos imposar un tribut de cinch céntims per cada litro de ví que cullim.

¡Com se coneix que 'ls senyors de la comissió técnica del ministeri d' Hisenda que han intervingut en la confecció de aquest projecte, no coneixen altres vins que 'l Jerez, lo Málaga, 'l Xampany, lo Burdeos, lo Borgonya y demés vins de sanch blava, y que per ells no deu haverhi altres rahims que 'ls sabrosos moscatells que menjan per postres en los àpats de sibarita que solen fer los panxa-contents que cobran del pressupost!

¡No es nada lo del ojo! ¡Cinch céntims per litro! ¿Qué no saben de comptes aquells senyors técnicos de Madrid? Figurat tú que a casa cullim unas setcentas cargas de ví, que reduhidas a litros, son, en números rodons, uns 85,000 litros, ó com si di-

guessim 85,000 perros chicos, que transformats en pessetas, son 4,250 pessetas, ó sigan 850 Duros.

¿Has sentit ploure?

Donchs aixó es lo que 'm tocaria pagar després de haver pagat ja las contribucions directas y tot lo requeté de las altrás que s' anomenan de filoxera, de consums, de gastos municipals, de arbitrios extraordinarios, y una dotzena mes ab noms per l' istil, qu' un hom no s' arriba a entendre quan va a pagar la contribució ab tants recibos y recibets de todas formas y tanyons com li entregan a cambi de diner contant y sonant; contribucions y repartos que a cintat ab prou feynas coneixen de nom y que nosaltres anomeném ab un sol dictat: ne dihem los repartos del F...imbi, porque s' acostuman a fer de la següent manera:—A Fulano, ¿quánt li posarem?—Si es de l'olla, tan poch com poden; en cambi si es del bando contrari, F...imbi y carregan la burrica.

Aixó sí; per alló de la lley de las compensacions, quan pujan los caiguts se torna l' oració per passiva y fan la pau.

Los únichs que no podem ferla may, som los neutrals; los que dihem que tan pasteleros son los uns com los altres y que tots son pitjors. Per nosaltres sempre tenen lo F...imbi a la boca: es lo qu' ells diuhen: ¿No ets dels nostres? Donchs ets dels altres, y paga qu' es gata.

Y aixis aném passant... pero calla... sento un pregó royal: escoltém y ¡tremolém!

«De ordre del senyor Alcalde se fa saber: Que havent sigut aprobats los repartos de consums y l' de arbitrios extraordinarios, se avisa que demá comensará 'l cobro dels mateixos, y com ja som al últim trimestre, se cobrarán tots quatre a l' hora; al mateix temps se participa als que encare no han pagat...»

¡Prou! no vull escoltar mes!... ¡Dugas contribucions plegadas!... ¡Vuit trimestres d' un cop!... ¡Aixó es un no acabar may! ¡Que ho prenguin tot d' una vegada y 'ns deixin tranquils! Aixó es matainos per entregas... Te sembla si ab las tragedias que passem podem estar gayre d' humor per fer festas?

Creume: no vinguis Quédad a Barcelona y diverteixte. Aquí a Vallperdut no sentirias mes que lamentacions; en cambi a Barcelona podrás anar a sentir comedias y sarsuelas y ferte un panxo de riure. Gasta, gasta forsa; com mes gastarás menos trobará 'l govern quan se incauti de tot, que será prompte.

Aixó es lo que t' aconsella ton oncle, que t' envia una forta abressada

BONIFACI LLANAS,
Per la copia, RAMONET R.

pèrdrela aquest hivern, quan tot se conjurava per mourens a fer un cop d'audacia. Avuy es tart pera guanyar lo terreno perdut.

Ab héroes que 'n lloch de anar a lluytar contra 'ls enemichs de la patria, se 'n van, rodejats de molta forsa a lluytar contra sí mateixos, segons expressió de D. Arseni; ab diplomàtics de pasta-flora com l'insigne Moret y ab homes polítichs, adora lors de Santa Mandra gloriosa, que confian al temps, ja que no a la bona solució, la podridura de tots los conflictes, bé po lém dir qu' estém ben guarants, en nom de Deu.

Es més que segur que al cap de vall hem de quedarnos com lo famos gall de Morón, sense plomas y cacarejant.

Un país débil, dessangrat, mal governat, empobrit, un país de moros; pero de moros de pau, que ha perdut fins lo recort de aquella virilitat que tenen encare 'ls moros de l'altra banda del Estret, los quals, sense ser batejats com nò-altres, quan comvé se saben rompre 'l batisme; lo país dels Sagastas, dels Morets, dels Cánovas, dels Martínez Campos, dels López Dominguez... ¿qué volen que fassa?

Las demás naciones, per lo que puga ser, destacan alguns acorassats de sas esquadras formidables y 'ls envian a Tanger, disposats a fer sentir, desde 'l primer moment tot lo pes de la seva influencia avassalladora.

Ea cambi, nosaltres hi envihém un parell de barquets, deixant als ports y als arsenals aquells més grossos, que tants milions costan al país y que tan poch serveys poden prestarli, a causa de que si s'allunyan una mica de la costa, quan tenen carbó, que no sempre 'n tenen, corren perill de rompres lo peroné.

Y encare aquests barcos, ó sigan lo *Legazpi* y 'l *Conde Venadito*, no van a alardejar com los demás de las naciones extranjeras, del poder y de l'energia de la nació espanyola: no van més que a veure si s'ha perdut ó si encare está salvat lo primer plasso de la indemnació... Mas que barcos de guerra, semblan barcos *pesseteros*.

Per lo demás, lo ministre de la guerra té deu mil homes preparats y a punt de marca, per enviarlos a las platxas africanas, aixís que 's consideri necessari. Y 'l mateix D. Arseni, diu:—Aquí estich jo per mararlos.

Però no hi ha que ferse ilusions.

Si aquests deu mil homes passen l'estret, estich més que segur que 's reproduirà fidelment lo ocorregut en D'sembre del any passat.

Y avuy hi ha encare més motiu que llavoras perque aixís succeheixi, perque avuy tenim difant y tot y la *nova missa de campinyá* podrá celebrarse per l'etern descans del ánima de Muley Hassan.

P. K.

LO SEGADOR LLIBERAL

Pel Juny la fals al puny

¿Veus aquell infame hipócrita que ab capa de religió aparentant pensá en l'ánima s'ocupa no mes del cos?
¿Lo veus ab quina cautela va apilant or y mes or sense repará en los medis, sense pensar poch ni molt en las innocentas victimas que va escampant al entorn?
¿Lo veus ab quin ayre mistich fa *sanctus* y 's dona cops plorant com un cocodrilo al davant d'un sacerdot?

Donchs pren la fals... y a la feyna ¡talla, talla, segador!

¿Reparas aquell polítich que com ploma que 'l vent mou va festejant las banderas de mil diferents colors, y ara 's posa prop del negre, y ara va acostantse al groch, y ara al morat, y ara al lila, y ara al blavench, y ara al roig?
¿Reparas ab quin cinisme va flayrant las situacions, per veure quina pot darli mes bon sou ó mes turró, y va mudant de casaca mes sovint que de mitjons?

Ma a la fals sense tardansa: ¡talla, talla, segador!

¿Veus aquell militar bútxara que ara fa vuyt anys ó nou era ajudant de ranxero y ara va plé de galons, y estrelletas a la màniga y tiretas d'or el ros, gracias a las mil traficas que l'home ha posat en joch

y a la carencia d'escrúpols que ha sapigut mostrá en tot?
¿Veus com encara arreplega graus y condecoracions, fent la po y dantse importancia com si fos un Napoleón?
¡Que la fals no s'entretengui! ¡talla, talla, segador!

¿Observas aquell fulano que per alcansá 'l ténu vot va prometre que aniria a defensarte a las Cortes, y ara que té 'l que buscava no acut may a las sessions, y passa las nits y 'ls días adulant als que llavors titulava sangoneras y butxins dels espanyols?
¿Observas que sols cuyda d'acompanyá a certs senyors,

y protegí empresas fortas y conseguí subvencions?
Pren la fals y que no medri; ¡talla, talla, segador!

Quan observis los abusos que a la espanyola nació van deixant sense camisa; quan miris l'escás pudor ab que 'ls llops grossos explotan las nostras tribulacions; quan notis lo desenfreno y la inmensa corrupció que hi ha dins de la política; quan al ténu alrededor vejis trampas, despilfarros, atropellos, transgressions, ilegalitats, xanxullos y altres fets d'igual tenor... ¡Pren la fals y sigas home! ¡talla, talla, segador!!

C. Gumá.

MINISTRE Y TABACALER

Lo gran Amós lo qui tira á perdre al contribuyent

y l'inventor d'aquests puros que tiran tan malament.

T. Negro

ESpanyOLERIAS

El ministre, de gran uniforme, puja a la tribuna y llegeix ab veu solemne:
«Projecte de ley sobre responsabilitat per accidents del treball en las empresas industriales.»

UN ENTUSIASTA.—¡Magnífich!... Aquest projecte ve a re solde una pila de problemas. La qüestió social está en camí d'arreglar-se. Los obrers garantits en la seva existència, los obrers indemnizats en cas de desgracia, los obrers... Nada... Aixó comensa a marxar vent en popa.

UN OBRER.—¡Vaja!... Sembra que hi ha algú que al últim se recorda de nosaltres. En cas de que una màquina ens desgraci i quedem impossibilitats per treballar ens concediran dos ó tres cents duros... ¡Tira peixet! Dirán que ab aixó no mes n'hi ha prou per morir-se lentament de gana... pero ¡qué diable!... pitjor era avants que nos donaven res!...

UN CAPELLA.—Aquests ministres pensan en tot... ¡Fes brarà gastos d'enfermetats y funerals...! ¡Funerals!... Aixó vol dir que 'ls funerals son obligatoris... Es una menefa com un'altra de protejirnos a nosaltres... ¡Gangal!

UN CONCEJAL.—¡Hola hola!... L'article es interessantissim. Formaran part del jurat un advocat, un arquitecto, un concejal... Un concejal! De modo que si jo continuo sentme, es possible que d'aquest jurat lo qui n'formi part sigui jo... Convé estudiar l'assumpto... Potzer també hi ha algo que li parhi aquí...

UN FABRICANT.—Si moren, haig de donar tres ó quatre cents duros... Si resultan inutilizats per sempre, ab dos ó tres cents no surto... Prefereixo que quedin inutilizats... Es molt més barat.

UN ALTRE FABRICANT (mes viu que l'anterior).—Deixant vinda y fills menors, en cas de mort desgraciada cobraré fins a 2,000 pessetas. Si únicament deixan pares vells, ab 500 se surt del país. Procuraré que 'ls meus treballadors siguin tots solters.

UN ALTRE FABRICANT (lo mes espavilat de tots).—¡Ja veig la manera de combinarho aixó! Dels obrers que morin per accident y no tenen familia ni pares, la ley no 'n diu una paraula. ¡Bravíssim! Ves donchs si está ben aviat arreglada la cosa... Desde ara planto a la porta de la fábrica un llefret que digui: «Aquí no mes s'admeten treballadors que no tinguin pares, ni fills... ni esperits sants.» D'aquesta manera, encara que se'm morin tots no haig de donar un xavo.

FANTASTICH.

LA BEATA

La dona mes detestable de tota la societat, es sens duptela beata, com podran vostres jutjar. Casi be totes son viudas de cinquanta a xeixan' anys; que las més, per massa lletjas, han quedat per vestir sants. La major part, están secas perque tenen mala sanch y tragimen uns bigotis, que tal ment semblan raspalls. Son gatas-maulas, que portan los rosaris a las mans, del mateix modo que hi portan los carlistas, lo punyal. Cada sennana, s'confessan perque sempre fan pecats, y sobre tot, que no 's toquin los frares y capellans. Son la gaceta del barri; la discordia del vehinat; amigas de la calumnia, y per dirho net y clar en tota beata 's concentran los set pecats capitals.

LLUIS SALVADOR

Lo país no anirà bé ni farà may res de bo

ans que trobi la manera de anar segant tot aixó.

BATALLADAS

'Aguilera ha volgut demostrar que s'interessa molt per las classes treballadores, formulant alguns projectes de ley que reglamentan los traballs de las donas y las oristuras en los talleres y fabricas. Las tals leys son molt laudables. No tenen més sino que ja existían, per haverlas votadas l'Assamblea republicana de l'any 78.

En aquest transcurs de 91 anys, cap dels governs monárquichs que s'han anat sucechint s'ha cuidat de aplicarlas. Y si avuy l'Aguilera las reproduceix com a cosa propia, encare hem de veure, cas de que s'aprobin, si 'ls que fins ara no s'han cuidat de posarlas en vigor, se decidiran a ferho, y quant temps durará aquesta decisió. Respecte al actual ministre de la Gobernació, 'ns ve sempre a la memoria aquella frase castellana que diu: «Eres tureo y no te creo.»

Volén un altre exemple de la manera com aquí a Espanya 's compleixen las leys?

N'hi ha una que data del 18 de Juny del any 88, en la qual s'hi llegeix lo següent article: «Lo ministre de Hisenda dictará las disposiciones convenientes para que en los amillaramentos y cupos dels pobles s'hi fassa la baixa de la riqueza imposible destruhida per la floxera.» De: 88 al 94 han passat nou anys, y las vinyas floxeradas tributan com si estiguessen en plena producció. Lo ministre de Hisenda alega que necessita recursos, y es pitjor que la mateixa floxera. Aquesta quan ha ceabat ab la vida dels cepa desapareix, y 'l ministre de Hisenda continua xelant com si tal cosa.

Los Estats Units reclaman d'Espanya una indemn-

nizació de 50 millions de pessetas, ab motiu de haver-se suferit no sé quinas equivocacions los funcionaris espanyols al traduhir las cláusulas del tractat de comerç ab Cuba. Si ells los errors los cemeten a parells, a cada punt, dels pecats dels funcionaris, lo país va perperit.

A copia d'exprome al contribuyent en Gamazo, no pot negarse, va fer pujar los ingresos. Però ha vingut lo nebot de 'n Sagasta, ó siga don Amós Salvador, y en lo nou pressupost ha aumentat los gastos en una cantitat equivalent al indicat ament.

Ara a lo menos sabem de qué serveixen los grans sacrificis del país: com més ne rajan, més se 'n consumeixen.

Pot havérseli romput a D. Práxedes lo peroné, podran rémpresseli demá totas las costellas y un altre día la clopa, que no per aixó deixará de ser lo que ha sigut sempre ó siga l'home del tupé. L'altre dia varen preguntarli: «¡Oren, Sr. Sagasta, si 'l govern actual durará encare un parell ó tres de mesos?» Y ell, ab tota la frescura va respondre: «¡Volen callar? ¡Qui parla aquí de tres mesos?... Hi ha lloerals per tres anys... y després, veurém. Deu te dongui tupé, fill; que 'l saber ben poch te val... Deu te dongui un bon tupé y una barra colossal.»

Per si en Romero Robledo 's burlava del Salvador de la nostra hisenda, quan cada dia en lo Congrès preguntava per la seva salut, aquest últim, en quant lo seu óncle va firmarli l'alta, va encararse ab l'expelle atsequera, dihentli qu'ell no sguntava pullas de mirgu y qu'estava disposat a demostrarli en tots los terrenos que convingués. D. Páco, que sempre que 's ven la pedregada a sobre s'encomana a Santa Prudencia, patrona dels andalusos esbravats, va donarli una satisfacció, y la cosa no va tenir conseqüencias. Ha perdut los esperóns lo famós gall d'altres días, y las dents que sempre ensenya jo fins crech que son postissas.

Stambuloff, lo dictador de Bulgaria, que tiranizava 'l país, ha caygut del candellero, a conseqüencia de haverlo sorprés lo ministre de la Guerra dolsament entretingui ab la seva muller, veyentes obligat a expulsar'lo de l'arceba a puntades de peu. Després s'ha sapgut que aquell home tan terrible acostunava a cridar a casa seva a las fillas dels funcionaris subalterns, abusant d'ellas baix l'amensesa de deixar als seus pares sense empleo en cas de resistirse a donar satisfacció als seus brutals appetits. Stambuloff era un reaccionari de primera forsa, un home de puny, un autoritari com los que desijan pel nostre país los ultramontans y 'ls reaccionaris. Resulta: ara que 'l tal Stambuloff s'ha quedat sense empleo no seria oportu cridarlo a Espanya y oferirli la presidencia honoraria de l'Associació de Pares de familia?

Los negocis del govern ab lo Banc d'Espanya se semblan molt ab los que feya 'l famós Robert ab las cabras. Lo Banc adelanta fondos al govern; pero no ab or, ni ab plata, sino ab billetes, dels mateixos que 'l govern li permet estampar sense posarli cap reparo. Y 'l govern, en cambi, li dona paper del Estat.

Resultat de aixó: un cambi de paper. No hi ha més que una petita diferencia, y es que mentres los billetes que dona 'l Banc son de la guilla exclusiva y no guanyan interés, lo paper de la Deuda que li entrega 'l govern, conté 'ls corresponents cupons que s'tallen cada trimestre. Aixís se comprén, que tant com més s'escanyoleix l'hisenda pública, tant més s'engreixin los accionistas de aquell establiment de crédito. Per ells se fa la festa.

Mentres tant, lo cambi del metàlich va pujant cada dia més, lo qual vol dir que 'l valor dels billetes baixa en una proporció idéntica a aqueixa puja. Anant seguint aixís la plata, al últim seguirá el mateix camí de l'or, y resultarà que a Espanya no s'trobará una moneda, ni per un ull de la cara. De mica en mica 'ns haurán anat pelant sense adonar-nose'n. Y llavors, a falta de mocador podrém aixugarnos las llágrimas ab billetes de Banc.

Los frares de Filipinas intentan emanciparse del patri Bat del govern espanyol, colocante baix la dependencia directa y exclusiva del Papa. S'ha de tenir en compte, per comprendre la trascendencia de aquest propòsit, que aquells frares, al igual que Robinson «son los duenyos de tota la isla.»

Allá 's ha enviat Espanya, allá s'han engraixat, allá s'han enriquit, allá, finalment han establert las bases de un poder incontrastable, que pesa lo mateix sobre 'ls esperits que sobre 'ls cossos. Y ara en justa correspondencia, traballen per sotrestreure al poder de la nació espanyola, y entregare al poder de Roma. Si 'ls liberals de avuy fossen com deurían, los tals enesuptrats no anirían a Roma per la penitencia.

CARTAS DE FORA.—Badalona.—Teniam un home negre y 'ls seus superiors van ferlo mudar de població a causa de las sevas intimitats ab una mare y una filla; pero, a pesar del desterro y de ser bastant lluny lo punt de la seva nova residencia, feya moltes visites a la nostra vila, a conseqüencia de las quals... Res: que un dels dias del mes passat la quitxalla va pendre la cosa pel seu compte suposant lo que ja poden imaginar, y sens dupte per evitar nous xivarris ó per altres motius mes apremiants, la mare y la filla van marxar ab una tartana, ab molt sentiment dels que volent l'augment de la població de Badalona, la veuen disminuhir.

Vendrell.—En l'actualitat s'están fent las gestions necessarias pera alcansar l'indult del reo Rosendo Nanci Rafols, sentenciat pel Tribunal Suprem a l'última pena. Si las societats politicas y recreativas que treballan activament a tal objecte, no alcansan lo que s'proposan, se creu que avants de un mes la morigerada vila del Vendrell veurá alsarse l'horrorós patíbul.

Manresa.—Ab motiu de la funció celebrada a la Catedral pera commemorar lo 86è aniversari de la Batalla del Bruch, lo capellá encarregat de la prédica manifestá que lo que no lograren los exercits napoleónichs ho havia conseguit la secta masónica... ¿Y no saben lo que ha conseguit la secta masónica? La ruptura de la unitat católica.—Diu que tots hem de demanar als governs lo restabliment de aqueixa unitat. Avants haurian dit que deviam demanarho a Deu; pero ara tot ho esperan dels governs. Pero y si aquells paissos que no son católics, seguissen ab los que ho son la mateixa conducta qu'ells patrocinan ¿qué dirian? Ab lo seu exclusivisme olvidan aquella máxima tan justa y equitativa: «No vulguis pels altres lo que no vulgas per tú.»

D'AFRICA

¡Com hi ha món, estém de sort!
Ara que Muley-Hassán ens anava a donar un tant, venen a dirnos qu'és mort... Aquest cop ens desbarata... ¡Precisament en Moret qu'estava armant un barquet per'ná a recullir la plata!

Lo sultan li havia escrit:—Lo primer plasso es segü: quan vulguis envia algu per cobrarlo desseguit. Com que la cosa va freda y 'l país está tronat dech dirte que he arrellegat tota classe de moneda. Hi hagut de registrar calsas turbants, jayques y camisas; hi agafat pessetas llias y algunas que semblan falsas. Tinch duros de reynats varis y del temps de la picó, mitjos duros de llautó y hasta rolets columnaris. Pero aixó no m'encocora perque estich ben persuadit de que ab tot y lo que hi dit es moneda passadora. La pila amanida está y 'l seu total garant-eixo; per lo tant, t'ho repeteixo; ja pots enviarla a buscá.—

Y ara, téniu: quan ja 'l pico era nostre en dreta lley, surt de tras-cantó en Muley y 's mor de repent... ¡Quin mico! ¡Podiam ben está alegres! ¡Aixó consumeix las sanchs!... ¡Diners!... Si 'ls hem perdut blanchs, ja caldrá que 'ls busquem negres.

Jo no sé: aquesta jugada embolica tant l'assunto, que seriament me pregunto si aixó es una engallinada. ¡Aquests diables d'africans son tant esquilats y gansos y s'inventan tants romansos quan han d'entregar pinsans! A Melilla van menjarsens la salut y la paciència y ab tot y la nostra ciencia casi casi van rifarsens. A Marruecos, ab balumbas de notas y aclaracions se'ns passejan los llorons y 'ns fan tornar mitj tarumbas. Per últim, al cap de un mes d'estar bregant y enrahonant, ens prometen que 'ns darán satisfaccions y diners. Vé 'l dia del primer plasso, fem lo qu'está convingut... ¿y ara se 'ls ha ocorregut que 'l amo s'ha mort?... ¡No hi passo!

Los rencors a mi no'm cegan: la tramoya es excelent y fa honor a aquesta gent; pero a mi... no me la pegan... ¿Morir de una mort tan fosca un home que ahí era viu, quan casi ja com qui diu anava a afliuxar la mosca? ¡Vaja!... No m'ho puch tragar; ho trobo un xich massa fort... ¡Aquest tio se 'ns ha mort per no tenir de pagar!

C. GUMÁ.

CARTA CURIOSA

Sr. Director de LA CAMPANA DE GRACIA.

MOLT Sr. meu y de ma major consideració: Quan agafó 'ls diaris y llegeixo fets abominables com un dels que ha ocorregut a Madrid, se'm posan los cabells de punta recordant una història personal, que ab'permis de vosté vaig a contar als numerosos lectors de LA CAMPANA DE GRACIA.

La ciutat de Tortosa s'troba voltada de arrabals, denominats, Jesús, Cristo, Sant Vicens, La Creu y altres noms místichs pel mateix estil. ¿No es veritat que a jutjar per aquests tituls, alló hauria de ser un tros de cel? Donchs prompte ho veurán, si'm fan l'obequis de continuar llegint.

Lo fet que vaig a contarlos ocorregué en l'arrabal de Jesús, punt ahont s'hi crien jesuítas, capelláns y monjas de totes classes... Fará cosa de uns sis anys que tota aquella comarca atravessava una gran miseria, per falta de feyna. L'obrer que podia guanyar un miserable jornal de set ó vuit rals diaris ja s'tenia per l'home més felis de la terra. En aquestas circumstancias tan propicias pera fer treballar casi de franch, se 'ls ocorregué als jesuítas construir un altre convent a mitja hora de distancia del que anteriorment habitavan, el qual está unit a la iglesia del mateix arrabal, de ahont soch fill.

Entre 'ls obrers que llogaren al efecte s'hi contá 'l meu pare, 'l qual acceptá la plassa plé de alegría, a fi de poder donar menjar als quatre geimanets que llavors eram, tots quatre marrechs encare.

Feya cosa de un mes que 'l meu pobre pare treballava en lo convent en construcció, quan tingué la desgracia de pendre mal, a causa de haverli caygut una viga sobre 'l peu dret, accident lamentable que 'l impossibilitá de treballar durant una llarga temporada.

En vista de aixó, 'l Pare Prior ó lo que sigui, en fi un dels peixos grossos de la comunitat; li digué que no s'espantés, y qu'envies cada dia a algu de nosaltres que li donarian lo dinar per ell, a fi de que no sigués tan penosa la malaltia. ¿Qué 'ls sembla aquesta generositat? Haurian pogut pagarli 'l jornal; pero preferian regalarli las sobras de la seva taula... Lo meu pare vá acceptarlo per no morir-se de fam... ¿Qué havia de fer lo pobre?

Ara veurán lo que vá succehir. Al cap de uns quants dias que la Roseta (aquest es lo nom de ma germana, que llavors contava jonze anys d'edat) emplia l'encàrrech de anar al convent ab la cistelleta a recullir lo que 'ns havian dit, vel'hi aquí que un dia jsempre me'n recordaré!... estavam a la taula: lo meu pare assentat feya descansar la cama sobre de un'altra cadira a fi de poder estar ab una mica mes de comoditat; per mes senyas estava jo de mal humor per haverme despatxat l'amo del taller ahont treballava... de sopte s'presenta la noya, mes aviat que 'ls altres dias, sense 'l cistell y mitj plorose y casi impossibilitada de dir ni una paraula.

Lo primer pensament sigué que la noya no hagués tingut alguna qüestió ab altres de la seva edat.

Lo pare, com es natural, vá preguntarli desseguida que tenia, mes ella no s'atrevia a respondre, fins que a copia de insistir per saber la verdadera causa de aquells plors, va dir que 'l Hermano B (no recordo 'l nom del fulano; pero si tant convenient fos també 'l sabria) el que s'cuidava de omplirli la cistelleta, feya uns quants dias que li dava lleminaduras y que sempre la volia fer entrar cap a dintre, fins que llavoras s'havia atrevit a voler aixecarli las faldillas, hassanya que no pogué realisar, per haverse escapat la victima d'entre las mans.

Poden vostés calcular fins ahont arribá la sorpresa qu'experimentarem tots. La mare fanatisada per ells, quedá sense poder articular una paraula: los demás germanets, per nostra falta de coneixement no arribarem a comprendre tot lo significat de aquellas paraulas; pero 'l pare, jo crech que a no haverli impedit lo mal de la cama, ab lo génit que té y las pocas simpatias que aquells homes li inspiran hauria sigut capás de anar al convent, agafar al miserable pel coll, y tallarli... lo que convindria tallar a tots los que indignament se conceptuan

ARREGLANT LA SITUACIO

—La casaca es molt tronada, pero girantla al revés y surgintla ab calma, 'm sembla que podrá tirá un xich més.

ministres de Deu y son capassos de fer semblants barbaritats. Lo que jo vaig experimentar no puch precisarho. Lo que si sé es que ara, quan per casualitat vaig pel carrer y veig una sotana, no puch menos de pensar ab aquell miserable que tan vilment havia atentat contra 'l pudor de la meva germaneta. Soch de vosté afm. s. s. q. s. m. b.

JOSEPH SANCHEZ.

¿Qué tal?

LA MILLOR SOLUCIO

UENO. A conseqüencia de la mort del sultan, Marruecos entra en un perído de...

FRANSA (interrompentli):—Y l'ánima que t'aguanta!... Ja ocupas prou terras tú ¿Per qué n'has d'ocupar mes? ... Si alguna nació te drets legítims sobre l'imperi del Marroch, soch jo. Jo soch la que ha colonisat l'Argelia; la que ha civilisat Tunís; la que...

INGLATERRA:—A mi'm correspon la part mes grossa. Jo soch la reyna del mar, la nació civilisadora per excelencia. la que ocupa l'Egipte, Malta, Gibraltar, Chipre, lo Cap de Bona Esperansa...

FRANSA (interrompentli):—Y l'ánima que t'aguanta!... Ja ocupas prou terras tú ¿Per qué n'has d'ocupar mes? ... Si alguna nació te drets legítims sobre l'imperi del Marroch, soch jo. Jo soch la que ha colonisat l'Argelia; la que ha civilisat Tunís; la que...

ITALIA:—Bé, no parlis mes, que tot lo que has fet tú ja ho sabém de sobra. Precisament perque has fet tantas cosas y colonisat tantas terras, tens menos drets y t'toca una part mes petita de Marruecos. Jo si que mereixo una tallada que valgui la pena. Jo soch la patria del art, de 'n Verdi y de 'n Garibaldi; la terra dels cardenals y dels macarrons; lo país de las nits serenas...

AUSTRIA (en veu baixa):—Y 'ls dias sense pa. (Alsant la veu.) Suposo que no perque estigui callada us olvidareu de que jo també soch al mon. Austria, encare que vosaltres us penséu altra cosa, també te las sevas pretensions sobre Africa.

PORTUGAL:—Y jo també. Pel meu vehinat, per la meva historia y per l'absoluta necessitat que tinch d'arrellegar algun quart, encara que sigui per medi ilicits, me veig en lo cas de reclamar en la repartició del Marroch la llesca corresponent.

ALEMANIA (cridant molt):—¡Brrrr! ¿Y jo, que no soch ningú? ¿No sabén que sense 'l meu consentiment y la meva intervenció no s'pot fer res?... (Silenci sepulcral. Fransa riu ab molta tranquilidat, Inglaterra's mossega 'l nas, Austria's mostra impassible, é Italia's mira a Alemania ab superstitios respecte, com volguent dir: ¡Ara va bé!—Alemania continúa.) L'imperi del Marroch ha de ser repartit on parts desiguals. Totas las nacions interessadas han de llepar alguna cosa: Jo, Inglaterra, Italia, Austria, Fransa, Espanya, Portugal... Aquí porto 'l mapa de Marruecos. ¿Veyéu? Las set parts están perfectament marcadas. Cadascú que s'quedi la seva... y llestos.

FRANSA:—¿Quina es la meva? ¿Aquesta?... No l'accepto: es massa petita.

INGLATERRA:—Ni jo la meva.

ITALIA:—Ni jo.

(Ningú está content ab la porció que Alemania li ha senyalat. Tothom crida: lo conflicte europeo sembla que va a estallar d'un moment al altre.)

INGLATERRA:—Fem una cosa: rifem'ho.

ALEMANIA:—¿Un sorteig? No m'hi conformo... Podria tocar-me una miseria... y llavors...

ITALIA:—¿Y si 'ns ho repartiam a palletas?...

FRANSA:—¡A...! Val mes que no m'ho fassis dir.

PORTUGAL (tractant de conciliarho tot):—Tinch una idea. ¿No seria millor sometre l'assumpto a una votació; una especie de plebiscito?

ALEMANIA:—¡Bona! Vols dir preguntar als habitants del Marroch ab qui volen anar y de quina nació desitjan ser súbdits... ¿eh?

PORTUGAL:—Si senyora.

INGLATERRA:—No'm desagrada l'idea... Pero ¿quí's cuydará de organisarla aquesta votació?

FRANSA:—La nació que menos ha enrahonat y que mes interessada está en l'assumpto: Espanya.

TOTAS (per aclamació):—¡Bravo! ¡acceptat!...

Si 'l pensament va endavant y Espanya reb l'encàrrech de administrar aquesta votació, convindria que deixessin la cosa al cuydado de 'n Romero Robledo.

Tot lo Marroch será d'Espanya.

¡Hi te una mà tan trencada l'home, en materia de eleccions!...

A. MARCH.

RA veritat.

D. Amós Salvador estava malalt, com deyan. Sobre aixó no hi ha cap dupte.

Y la proba de no trobarse bé, la tenen en que anava de part.

Després de guardar llit alguns dias, al últim ha parit un pressupost monstruós y ha abiat un emprèstit de 500 milions de pessetas.

La qüestió del Marroch pot compararse á una verdadera figa de moro.

Encare no es madura, y qui hi posi la ma á sobre per cullirla, 's punxará.

Es inútil, en Micaló, arcalde de Gracia, no vol dimidir, digui lo que vulgui 'l notari Sr. Puig Samper.

En los temps actuals, si 'ls notaris donan fé, 'ls arcaldes donan incredulitat.

Y es per aixó que succeheixen tantas cosas que no 's poden creure.

Las probas del nou barco de guerra *María Teresa*, han costat la friolera de 68 000 duros.

Ab lo qual resulta *probat* que si més no se 'n gastan es perque més nose 'n tenen.

A dreia lley, lo nou barco en lloch de *María Teresa*, s' hauria de titular *¡María Santíssima!*

Ultim acte de la pelegrinació.

Una pastoral reconeixent de una manera terminant las vigents institucions, suscrita per la friolera de 23 bisbes.

Los monárquichs tenen un gran motiu de satisfacció.

Vintitres bisbes tirats tot de un plegat á l'olla de la monarquia restaurada, per forsa han de fer un caldo mol gras.

L' héroe de Sagunto té rabó. No: ell no va acabar la guerra civil carlista, ni la guerra filibustera á Cuba, comprant als enemichs de la llibertat y de la integritat de la patria.

¡Comprar!... Fugin de aquí. A Espanya no s' usan may semblants medis.

Tot lo més que 's feya en aquells temps era carregar los canóns ab dobles de cinch duros, perque llavoras encare 'n corrian, y dispararlas sobre 'l camp enemich.

Y quan los enemichs s' ajupan per cullirlas, llavors se 'ls cau á sobre, se 'ls desarma y se 'ls envia á casa seva.

Ja veuhem que aixó es més aviat una estratagema que una compra.

Los riffenyos ván atacar lo fort de la Puríssima Concepció, disparant los seus fusells contra 'ls centinellas.

¿No deyan que havian fet una pau gran? No deyan que havian de pagarnos lo primer plasso de la indemnisació?

Donchs tinguin: ja 'ns han donat uns quants tiros á compte. Anémlos apuntant, si be que d' apuntar ja se 'n cuidan ells.

Per una part l' Aguilera diu que 's proposa millorar la sort de las clases treballadoras.

Per altre part en Moret, ab los seus ditxosos tractats de comers, tira á deixarlas sense feyna.

Aquí del epigrama:

El Sr. D. Juan de Robres
con caridad sin igual
hizo este santo Hospital;
pero antes hizo los pobres.

Una frase de 'n Sagasta.

—Aquí se talla así. Y el que no esté conforme que se vaya.

Si 'l poble espanyol tingués vergonya, faria lo que no fan las autoritats y exclamaría:

—Alto el juego!

A la noticia de que 's faria un nou empréstit afiançat per la Tabacalera y de qu' en pago de aquest favor se prorrogaria 'l privilegi que actualment disfruta la envenadora nacional, las accions de la companyia van pujar alguns enters.

Y alguns personatjes qu' estavan en l' intríngulis van fer ab aquest motiu una gran jugada de *bolsa*.

Després, davant de l' oposició que vá disputar lo prejecte d' empréstit, lo govern va dir:

—No tenim cap interés en durho á efecte: per lo tant si 'us agrada, voteulo; y sino 'us agrada deixeu-lo corre.

Pero la jugada de *bolsa* feta estava y ben embutxacadas las diferencias.

Diguém ab l' home del tupé.

—Aquí se talla así. Y el que no esté conforme que se vaya.

Casi será millor que 'ns en aném.
Per tenir que veure escándols de aquest calibre, crech jo qu' es preferible emigrar.

ESTOCADAS SATIRICAS

—Cansada dels putxinellis que Gracia té y ha tingut,

que han administrat sa casa ab molt poca rectitut, perque arregli 'ls séus negocis y sa mala situació, busca un home de gran talla y de bona posició.
—Lo que Gracia ab afany busca pot trobarho ben aviat si Barcelona li dona...
¡lo gegant de la ciutat!

—Un pobret mestre d' estudi va tenir de plegá 'l ram, perque, com que no cobrava, casi 's veyá mort de fam. Per poder alimentarse se 'n va anar lo pobrissó demanant trist una almoyna y 'l van ficá á la presó.
—Aixó que ara tu m' explicas clarament vé á demostrar, que als pobres mestres ni 'ls queda lo recurs d' aná á captar.

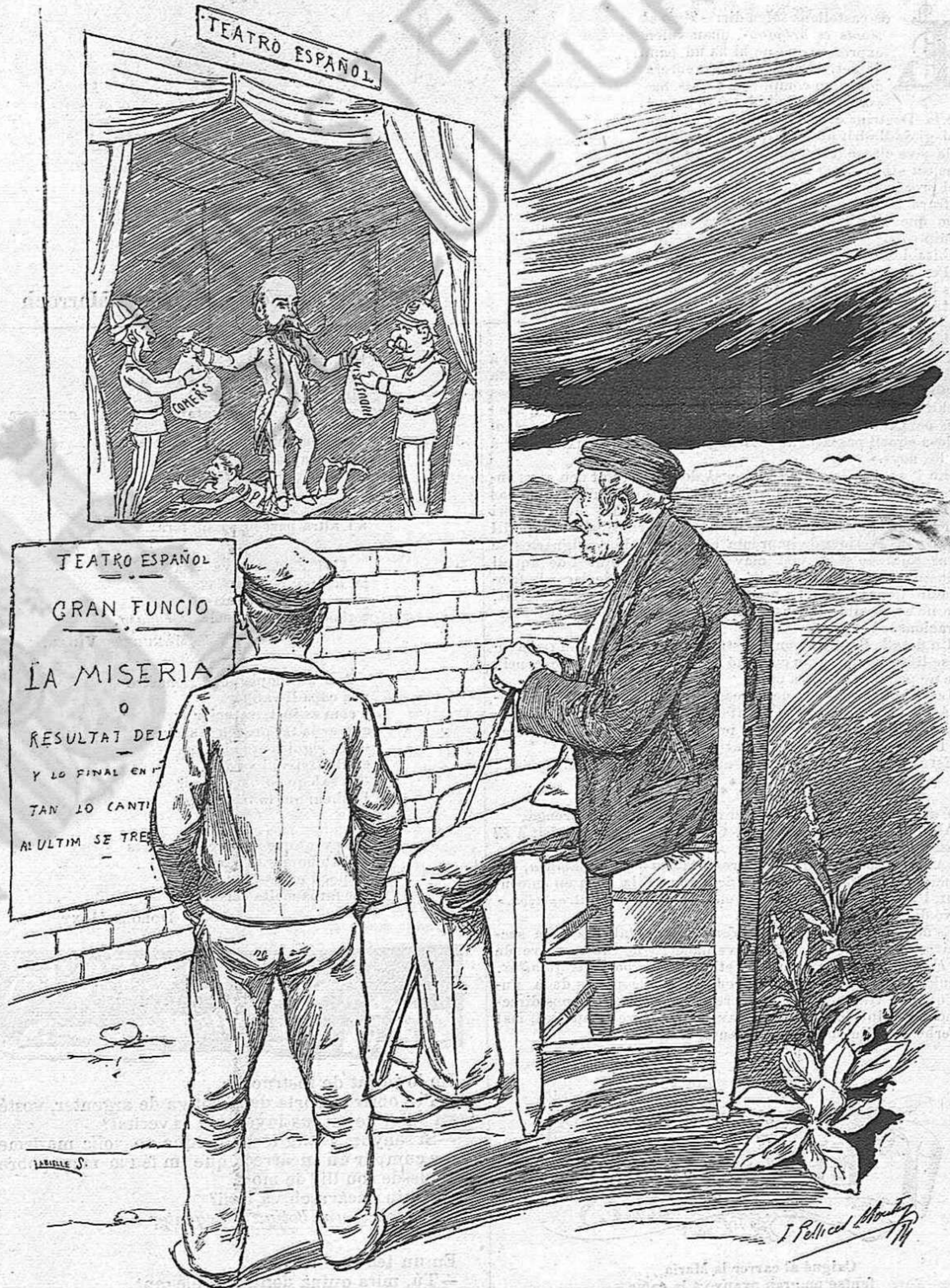
—Las societats enterpenses ab fraternitat y unió, tots los anys fan un' artistica y patriótica excursió. A la terra catalana per tot honran en alt grau

y tenen per honros lemas:
Art, Progrés, Treball y Pau.
—Va fer més per Catalunya lo may prou plorat Clavé que tots los *catalanistas* del *Cristo de Balaguer*.

—Perque jo passava un litro de ví, un dia, cert burot, furiós volia burxarme movent un gran esbalot. Y si 'l *dret tort* qu' ell volia per fi, no li hagués pagat, ¡ay pobret de mi! ja fora dins del sot mort y enterrat.
—Mes si tú als burots *untavés* d' un modo que jo vull di, sens temor passar podrias carros plens de bots de ví.

—Per *hermanas y hermanitas* la nostra Diputació gasta moltas mils pessetas ab gust y satisfacció. Pero als pobles que sofreixen alguna calamitat, per ajudarlos no 'ls dona la mes xica cantitat.
—Diu qu' es molt *proteccionista* la nostra Diputació;

LA COMEDIA POLITICA

Los actors prou s' hi lluheixen y mouhen la gran *jarana*...

Lo mal es que 'ls que s' ho miran están badallant de gana.

